

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка
Юридичний факультет
Кафедра теорії та філософії права

Затверджено

на засіданні кафедри теорії та філософії
права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 2 від 12 вересня 2022 року)

Завідувач кафедри
проф., д.ю.н.,

Косович В.М.

Силабус з навчальної дисципліни
ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітньо-професійна програма ОС Бакалавр
вибіркова дисципліна
юридичний факультет

**Силабус курсу “Практика Європейського суду з прав людини”
2022-2023 навчального року**

Назва курсу	“Практика Європейського суду з прав людини”
Адреса викладання курсу	Січових Стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра теорії та філософії права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	081 «Право»
Викладачі курсу	<i>Дудаш Тамара Іванівна</i> , канд. юрид. наук, доц.
Контактна інформація викладачів	http://law.lnu.edu.ua/employee/dudash-tamara-ivanivna
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для того, щоб працювати юристом у сфері захисту прав людини. Тому у курсі представлено як огляд концепцій, якими керується ЄСПЛ так і практику їхньої реалізації у його діяльності.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Практика Європейського суду з прав людини» є завершальною вибірковою дисципліною з спеціальності “правознавство” для освітньої програми бакалавра, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Практика Європейського суду з прав людини» є ознайомити студентів з базовими положеннями спеціальної частини практики ЄСПЛ, які є основою для вивчення інших “праволюдних” спеціальних курсів
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дженніс М. Європейське право у галузі прав людини: Джерела і практика застосування / М. Дженніс, Р. Кей, Е. Бредлі. – К.: АртЕк, 1997 2. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини / Т. І. Дудаш. – К.: Алерта, 2014. 3. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України: навч. посібник / М. Мазур, С. Тагієв, А. Беніцький, В. Кострицький. – Луганськ, 2006. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андріанов К.В. Роль контрольного механізму Конвенції про захист прав і основних свобод людини в процесі реалізації її норм: дис... канд. юрид. наук / К.В. Андріанов. – К., 2002. – 185 с. 2. Биштыга А. Европейский суд по правам человека / А. Биштыга; науч. ред. А.Е. Вашкевич; пер. с пол. Е.Г. Генделя. – Минск: Тесей, 2000. – 240 с.

	<p>3. Бортновська З. Справи з питань оподаткування: межі застосовуваності статті 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод / З. Бортновська // Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. – 2002. – №2. – С. 207-219.</p> <p>4. Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України / М. Буроменський // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – №1. – С.86-94.</p> <p>5. Буроменский М.В. Обращение в Европейский суд по правам человека: практика Суда и особенности украинского законодательства / М. Буроменский. – Харьков: Фолио, 2000. – 32 с.</p> <p>6. Де Сальвиа М. Прецеденты Европейского суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящиеся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. / М. Де Сальвиа. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 1072 с.</p> <p>7. МакБрайд Дж. Реалізація права на свободу об'єднання відповідно до Європейської конвенції з прав людини / Дж. МакБрайд // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С. 565-631.</p> <p>8. Пашук Т.І. Право людини на ефективний державний захист її прав та свобод / Т.І. Пашук // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України. – Львів, Край, 2007. – 220 с.</p> <p>9. Рабінович П.М. Рішення Європейського суду з прав людини як «праволюдні» стандарти / П.М. Рабінович // Європейський суд з прав людини. Матеріали практики (1993-2003 рр.) // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України. – К.: Фенікс, 2004. – С. 9-24.</p> <p>10. Рабінович П.М., Дудаш Т.І. Європейські стандарти виборчих прав (у світлі практики Страсбурзького суду) / П.М. Рабінович, Т.І. Дудаш // Юридичний вісник України. □ 2007. □ №36. □ С.13.</p> <p>11. Рабінович П.М., Сивий Р.Б. Права людини: критерії «цивілістичності» (у світлі практики Страсбурзького суду) / П.М. Рабінович, Р.Б. Сивий // Вісник Академії правових наук. – 2007. – №4. – С. 19-29.</p> <p>12. Рабінович П.М., Федик С.Є. Особливості тлумачення юридичних норм щодо прав людини (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) / П.М. Рабінович, С.Є. Федик // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України. – Львів: Астрон, 2002 – 171 с.</p> <p>13. Електронний ресурс: www.echr.coe.int</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ права на життя; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ заборони жорстокого поводження;

	<ul style="list-style-type: none"> - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ права на свободу та особисту недоторканність; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ прав на справедливий суд та ефективний засіб юридичного захисту; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ права на повагу до приватного та сімейного життя; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ свободи вираження поглядів; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ свободи віросповідання; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ свободи зібрань та об'єднань; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ заборони дискримінації; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ права на мирне володіння майном; - практику тлумачення й застосування ЄСПЛ права на вільні вибори. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знайти рішення ЄСПЛ з конкретного питання офіційною мовою ЄСПЛ та у перекладі українською мовою; - відшукати правові позиції ЄСПЛ у його рішеннях; - аналізувати фабули справ щодо ймовірних порушень Конвенції; - аргументувати порушення Конвенції у зв'язку з фактами, які трапилися у національній правовій системі.
Ключові слова	Прецедент, практика ЄСПЛ, права людини
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. додаток "СХЕМА КУРСУ"
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії права, міжнародних стандартів прав людини, загальних частин цивільного та кримінального права достатніх для сприйняття категоріального апарату курсу, розуміння джерел курсу
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує роботи з базою практики Європейського суду з прав людини HUDOC
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 Підсумкова максимальна кількість балів 100

	<p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна добросовісність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної добросовісності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Наводиться перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань. Також можна надати посилання на веб-сторінку де розміщені вказані матеріали.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Додаток “Схема курсу”

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
<i>перший</i>	<p><i>Тема 1. «Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика»</i></p> <p>1. Історичні причини й умови прийняття Конвенції.</p> <p>2. Вихідні засади Конвенції. Її структура та зміст.</p> <p>3. Протоколи до Конвенції.</p> <p>4. Місце Конвенції у національних системах права України й інших держав-членів Ради Європи.</p>	<i>Лекція, групова робота</i>	<p>1. <i>Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 та Протоколом № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004</i></p> <p>2. <i>Перший протокол від 20 березня 1952 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_535</i></p> <p>3. <i>Протокол № 2 від 06 травня 1963 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_854</i></p>	<i>Проаналізуйте інформаційну записку “Роль парламентів у дотриманні стандартів Конвенції: огляд структур та менаджментів”. Які Ви бачите перспективи посилення ролі Верховної Ради України у дотримання конвенційних стандартів прав людини з боку України?</i>	<i>На практичне /лабораторне заняття</i>

			<p>4. Протокол № 4 від 16 вересня 1963 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_059</p> <p>5. Протокол № 6 від 28 квітня 1983 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_802</p> <p>6. Протокол № 7 від 22 листопада 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_804</p> <p>7. Протокол № 9 від 06 листопада 1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_170</p> <p>8. Протокол № 10 від 25 березня 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_171</p> <p>9. Протокол № 11 від 11 травня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_536</p> <p>10. Протокол № 12 від 04 листопада 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:</p>	
--	--	--	--	--

			<p>http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_537</p> <p>11. Протокол № 13 від 03 травня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_180</p> <p>12. Протокол № 14 від 13 травня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_527</p> <p>13. Протокол № 14-bis від 27 травня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_939</p> <p>14. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. з наступними змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15</p> <p>15. Протокол №15 від 24 червня 2013 р. [Електронний ресурс англ. мовою]. – Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Protocol_15_ENG.pdf</p> <p>16. Протокол № 16 від 02 жовтня 2013 р. [Електронний ресурс англ. мовою]. – Режим</p>	
--	--	--	--	--

			<p>доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Protocol_16_ENG.pdf</p> <p>17. Ізмірська декларація від 26–27 квітня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.yurincom.com/ua/deklaratsiya</p> <p>18. Інтерлакенська декларація від 19.02.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a48</p> <p>19. Брайтонська декларація від 19–20 квітня 2012 року // Право України. – 2012. – № 7. – С. 318–328.</p> <p>20. Матеріали конференції “Довгострокове майбутнє Європейського суду з прав людини” (м. Осло, 7-8 квітня 2014 р.) [Електронний ресурс англ. мовою]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/CDDH/REFORMECHR/Publications/Proceedings-Oslo-2014.pdf</p> <p>21. Брюссельська декларація від 27 травня 2015 р. [Електронний ресурс англ. мовою]. – Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Brussels_Declaration_ENG.pdf</p>		
--	--	--	---	--	--

<p>дру г ий</p>	<p>Тема 2 «Європейський суд з прав людини: загальна характеристика 1. Порядок утворення, склад і внутрішня структура Суду.</p> <p>2. Компетенція Суду.</p> <p>3. Порядок і форми діяльності Суду.</p> <p>4. Право на звернення до Суду. Умови прийнятності заяви до розгляду в Суді та умови сумісності заяви з Конвенцією.</p> <p>5. Виконання рішень Суду. Роль Комітету Міністрів Ради Європи у контролі за виконанням рішень Суду.</p>	<p>Лекційне, групове</p>	<p>1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 та Протоколом № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99_5_004</p> <p>2. Регламент Європейського суду з прав людини зі змінами та доповненнями. // Європейський суд з прав людини. Судова практика / за ред. В. Г. Буткевича. – К.: Ред. журн. «Право України», 2011. – Вип. 1, ч. 1-2: Стаття 3 ЄКПЛ. Заборона катувань: у з ч. – 2011. – С. 40-131</p> <p>3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року з наступними змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15</p> <p>4. Практичний посібник щодо прийнятності заяв [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_UKR.pdf.</p> <p>5. Ухвала про прийнятність у справі “Korolev проти Росії” від 01.07.2010. Режим доступу: <a fulltext":["korolev"],"documentcollectionid2"="" href="http://hudoc.echr.coe.int/eng#{">http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":["Korolev"],"documentcollectionid2">:</p>	<p>1.Опрацюйте ухвалу про прийнятність у справі “Korolev проти Росії” від 01.07.2010. За якими критеріями Суд оцінював, чи заявник зазнав істотної шкоди?</p> <p>2.Опрацюйте статтю Л. Шевчук (№ 6 у списку рекомендованих джерел). Які національні засоби юридичного захисту мають вичерпати заявники проти України, перш ніж звертатися до Суду, аби не пропустити 6-місячний строк для подання заяви? Чи будуть зміни щодо необхідності вичерпання засобів захисту після набуття чинності Законом України “Про судоустрій і статус суддів” від 02.06.2016?</p> <p>4. Опрацюйте текст Закону України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини” та статтю М. Чугуєвської (№ 7 у списку рекомендованих джерел). Який порядок виконання рішень Суду в Україні у частині виплати справедливої сатисфакції, вжиття заходів індивідуального й загального характеру та які проблеми виникають у виконанні рішень Суду?</p>	<p>На практичне /лабораторне заняття</p>
-------------------------	--	--------------------------	--	--	--

			"DECISIONS"],"itemid":["001-117790"]}}		
тре те	<p>Тема 3. «Право на життя та заборона катування, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження та покарання у практиці Європейського суду з прав людини»</p> <p>1. Зміст права на життя у практиці Суду. Виникнення та припинення життя людини з точки зору ст. 2 Конвенції.</p> <p>2. Обов'язки держави, що впливають зі ст.2 Конвенції.</p> <p>3. Зміст заборони катування, нелюдського або такого, що принижує людську гідність, поводження чи покарання у практиці Суду. Зміст понять «катування», «нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження», «нелюдське або таке, що принижує гідність, покарання» у практиці Суду.</p> <p>4. Принцип «мінімального рівня жорстокості».</p> <p>5. Обов'язки держави, що впливають зі ст. 3 Конвенції.</p>		<p>1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/99_5_004</p> <p>2.Рішення Суду щодо України за ст. 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.minjust.gov.ua/19613</p> <p>3.Європейський суд з прав людини. Судова практика / за заг. ред. В.Г. Буткевича. – К.: Ред. журн. «Право України», 2011. – Вип. 1: Стаття 3 ЄКПЛ. Заборона катувань: у 3 ч. – Ч. 1-2. – 936 с.</p> <p>4.Там само. – Ч. 3. – 560 с.</p> <p>5.Шевчук С. Судовий захист прав людини. Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – К.: Реферат, 2006. – С. 59-164.</p> <p>6.Буценко А.П. Стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [Текст] : систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини / Аркадій Буценко. – Х. : Права людини, 2010. – 366 с.</p>	<p>Проаналізуйте рішення Суду у та відповіді на запитання, 1) що призвело до порушення права на життя людини; 2) хто виступив заявником у справі і як заявник мотивував свій статус; 3) яку справедливу сатисфакцію призначили у зв'язку з порушенням права на життя:</p> <p>- студенти, чії прізвища розпочинаються на літери А-М, опрацьовують рішення «Арская проти України» від 05.12.2013; «Барсукови проти України» від 26.02.2015; «Сергій Шевченко проти України» від 04.04.2006,</p> <p>- студенти, чії прізвища розпочинаються на літери Н-Я, опрацьовують рішення «Гонгадзе проти України» від 08.11.2005; «Юрій Ілларіонович Щокін проти України» від 03.10.2013; « Кац та інші проти України » від 18.12.2008</p>	На практичне заняття

	6. <i>Ознаки катування у рішеннях Суду проти України</i>				
четвертий	<p><i>Тема 4 «Право на свободу та особисту недоторканність у практиці Європейського суду з прав людини»</i></p> <p>1. <i>Зміст та сфера дії права на свободу та особисту недоторканність у практиці Суду. Обов'язки держави, що кореспондують цьому праву.</i></p> <p>2. <i>Вимоги до правомірного позбавлення особи свободи у практиці Суду,</i></p> <p>3. <i>Практика Суду щодо випадків правомірного чи неправомірного позбавлення свободи, передбачених Конвенцією.</i></p> <p>4. <i>Гарантії прав особи на свободу та на особисту недоторканність.</i></p> <p>5. <i>Порушення права на свободу та особисту недоторканність у рішеннях Суду щодо України</i></p>	<p><i>Лекція, групове</i></p>	<p>1. <i>Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року</i></p> <p>2. <i>Рішення Суду щодо України стосовно ст. 5 Конвенції. URL: http://old.minjust.gov.ua/19615. (дата звернення 20.11.2016);</i></p> <p>3. <i>Посібник зі статті 5. Право на свободу та особисту недоторканність. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf. (дата звернення 20.11.2016);</i></p> <p>4. <i>Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. К.: ВІПОЛ, 2004. С. 119—201;</i></p>	<p><i>Проаналізуйте рішення Суду у справах про порушення статті 5 Конвенції та відповіді на запитання, 1) що призвело до порушення права на свободу та особисту недоторканність та у яких аспектах таке право було порушено; 2) яку справедливу сатисфакцію призначили у зв'язку з порушенням/и Конвенції:</i></p> <p><i>- студенти, чії прізвища розпочинаються на літери А-М, опрацьовують рішення: «Харченко проти України» від 10.02.2011; «Белозоров проти Росії та України» від 15.10.2016; «Заїченко проти України (№2)» від 26.02.2015;</i></p> <p><i>- студенти, чії прізвища розпочинаються на літери Н-Я, опрацьовують рішення: «Нечипорук та Йонкало проти України» від 21.04.2011; «Тимошенко проти України» від 30.04.2013; «Чанєв проти України» від 09.10.2014;</i></p>	<p><i>На практичне заняття</i></p>

<p>П'ятий</p>	<p>Тема 5 «Право на справедливий судовий розгляд та право на ефективний засіб юридичного захисту у практиці Європейського суду з прав людини»</p> <p>1. Право на суд у розумінні ст.6 Конвенції. Обмеження цього права. Поняття «суд», «цивільні права та обов'язки» і «кримінальне обвинувачення» у практиці Суду.</p> <p>а) Право на справедливий судовий розгляд у інтерпретації Суду. Принципи «справедливості» судового розгляду.</p> <p>б) Право на публічний судовий розгляд справи у інтерпретації Суду</p> <p>в) Право на розгляд справи незалежним і безстороннім судом з погляду Суду.</p> <p>г) Право на розгляд справи упродовж розумного строку з точки зору Суду.</p> <p>2. Презумпція невинуватості: тлумачення Судом ч.2 ст.6 Конвенції.</p> <p>3. Права обвинуваченого у практиці Суду як гарантії права на суд.</p>	<p>Лекція, групове</p>	<p>Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року</p> <p>Рішення Суду щодо України по ст. 6 Конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minjust.gov.ua/19618</p> <p>Рішення Суду щодо України по ст. 13 Конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minjust.gov.ua/19622</p> <p>Банчук О.А., Куйбіда Р.О. Вимоги статті 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод до процедури здійснення судочинства / О.А. Банчук, Р.О. Куйбіда. – К.: ІКЦ «Леста», 2005. – 116 с.</p> <p>Льюис-Энтони Ш., Ведерникова Д. Право на справедливый суд в рамках Европейской конвенции о защите прав человека (Статья 6): Interrightsруководство для юристов / Ш. Льюис-Энтони, Д. Ведерникова; под ред. Д. Виткауска и Д.И.</p>	<p>Напишіть проект заяви до Суду щодо наявності порушення ст. 6 Конвенції у справі, фабула якої Вам надана (фабулу заяви слід взяти з одного з проаналізованих рішень Суду щодо України і заповнити формуляр заяви з ОБОВ'ЯЗКОВИМ врахуванням пояснювальної нотатки до нього за посиланням: http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/238E6D02-1761-4821-8C8C-0A222B8E4D5B/0/UKR_P0_pack.pdf; прохання не брати стислих викладів рішень Суду, бо у них немає достатньо фактів для заповнення формуляра).</p>	<p>На практичне</p>
---------------	--	------------------------	--	--	---------------------

<p>4. Зміст права на ефективний засіб правового захисту. Критерій «ефективності» такого засобу.</p> <p>5. Сфера застосування права на ефективний засіб національного правового захисту</p> <p>6. Співвідношення ст.13 з іншими статтями Конвенції.</p> <p>7. Типові порушення права на справедливий судовий розгляд та права на ефективний засіб юридичного захисту у рішеннях Суду щодо України</p>	<p>Страйстеану. – Совет Европы, 2007. – 105 с.</p> <p>Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с</p> <p>Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С. 201-347.</p> <p>Манукян В.И. Европейский суд по правам человека: право, прецеденты, комментарии: науч.-практ. пособие / В.И. Манукян. – К.: Истина, 2006. – С. 221-227.</p> <p>Пашук Т.І. Право людини на ефективний державний захист її прав та свобод / Т.І. Пашук // Праці Львів. лабораторії прав людини і громадянина НДІ держ. будівництва та місцевого самоврядування АПрН України. – Л.: Край, 2007. – 220 с..</p> <p>Шевчук С. Судовий захист прав людини. Практика Європейського</p>	
--	--	--

			суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – К.: Реферат, 2006. – С. 231-349; 657-661.		
шостій	<p>Тема 6 «Право на повагу до особистого й сімейного життя та заборона дискримінації у практиці Європейського суду з прав людини»</p> <p>1. Зміст права на повагу до приватного і сімейного життя, на повагу до житла, права на недоторканність кореспонденції, телефонних розмов. Поняття «приватне життя», «сімейне життя», «житло» в інтерпретації Суду.</p> <p>2. Втручання у право на повагу до приватного і сімейного життя. Межі прав, передбачених ст.8 Конвенції.</p> <p>3. Обов'язки держави, що впливають зі ст.8 Конвенції.</p> <p>4. Баланс між інтересами особи та суспільства як «лакмусовий папірець» виконання обов'язків держави щодо особи.</p>	Лекція, групове	<p>1. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С. 347-427;</p> <p>2. Неделек Б. Стаття 14 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод / Б. Неделек // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С. 631-652.</p> <p>3. Ковальски М. Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод. Стаття 8: Право на уважение частной и семейной жизни,</p>	<p>1. Опрацюйте рішення Суду у справі «Schalk and Kopf проти Австрії» від (за посиланням: <a fulltext":["schalk"],"itemid":["001-117694"]}"="" href="http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{">http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":["schalk"],"itemid":["001-117694"]}).</p> <p>Втручання у які сфери, що перебувають під захистом ст. 8 Конвенції, було здійснено щодо заявників. Чи є перспектива визнання шлюбом фактичних стосунків одностатевих партнерів 1) у практиці Суду 2) державами-учасницями Конвенції? Якими є альтернативні шляхи державної реєстрації таких стосунків у деяких державах-учасницях Конвенції?</p> <p>Опрацюйте рішення Суду у справі «Evans проти Сполученого Королівства» (за посиланням: file:///C:/Users/Acer/Downloads/CASE%20OF%20EVANS%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%20%20Russian%20Translation.pdf). Яке право, з погляду Суду, було важливішим за право жінки народити біологічно рідну дитину і чому?</p>	На практичне

	<p>5. Типові порушення права на повагу до особистого й сімейного життя у рішеннях Суду щодо України</p> <p>6. Зміст заборони дискримінації. Несамостійний характер права на недискримінацію, передбаченого ст.14 Конвенції.</p> <p>7. Поняття та мотиви дискримінації. Ситуації стосовно дискримінації, що можуть і не можуть порівнюватися. Позитивні обов'язки держави із забезпечення права на недискримінацію та «дискримінація навпаки» («позитивна дискримінація»).</p>		<p>жилища и корреспонденции. Прецеденты и комментарии / М. Ковальски; пер. с пол. Л. Керимов. – Варшава, 2007. – 68 с.</p> <p>4. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с.</p>		
сьомий	<p>Тема 7 «Свобода віросповідання та свобода вираження поглядів у практиці Європейського суду з прав людини»</p> <p>1. Зміст свободи віросповідання.</p> <p>2. Поняття «свобода думки, совісті та віросповідання», «абсолютна свобода переконань», «сповідання</p>	Дискусія	<p>1. Грозев Й. Поняття свободи віросповідання за статтею 9 Європейської конвенції з прав людини / Й. Грозев // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред.</p>	<p>1. Опрацюйте рішення Суду у справі «Sinan Işık проти Туреччини» (за посиланням: <a fulltext":["sinan"],"itemid":["001-117688"]}"="" href="http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{">http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":["sinan"],"itemid":["001-117688"]}). Що призвело до порушення прав заявника і яких саме? Чи є зазначене рішення Суду пілотним?</p>	На практичне

	<p><i>переконань» в інтерпретації Суду.</i></p> <p>3. <i>Втручання у свободу віросповідання. Критерії відповідності такого втручання Конвенції.</i></p> <p>4. <i>Зміст свободи вираження поглядів.</i></p> <p>5. <i>Сфера дії свободи вираження поглядів.</i></p> <p>6. <i>Розмежування суджень про факти і оціночних суджень у практиці Суду.</i></p> <p>7. <i>Втручання у свободу вираження. Критерії відповідності такого втручання Конвенції. Доктрина «сторожового пса».</i></p> <p>8. <i>Типові порушення свободи віросповідання та свободи вираження поглядів у рішеннях Суду щодо України</i></p>		<p>О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С. 427-444.</p> <p>2. <i>Дудаши Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с.</i></p>		
восьмий	<p><i>Тема 8 «Право на свободу об'єднань і право мирно володіти майном у практиці Європейського суду з прав людини»</i></p> <p>1. <i>Зміст права на створення профспілок та на участь у них.</i></p> <p>2. <i>Зміст права на свободу мирних зборів. Позитивні обов'язки</i></p>	Дискусія	<p>1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р.</p> <p>2. Рішення Суду щодо України по ст. 11 Конвенції та по ст. 1 Першого протоколу до Конвенції [Електронний</p>	<p>1. Опрацюйте рішення Суду у справі «Bukta and Others проти Угорщини» (за посиланням: <a "itemid":["001-117766"]}"="" fulltext":["bukta"],="" href="http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{">http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":["bukta"], "itemid":["001-117766"]}).</p> <p>Висловіть свою думку щодо</p>	<i>На практичне</i>

	<p>держави із забезпечення цього права.</p> <p>3. Зміст права на свободу об'єднань.</p> <p>4. Сфера дії права на свободу об'єднань.</p> <p>5. Втручання держави у право на свободу об'єднань. Критерії відповідності такого втручання Конвенції.</p> <p>6. Зміст права власності відповідно до Конвенції. Поняття власності.</p> <p>7. Загальні принципи права на повагу до власності.</p> <p>8. Втручання в користування майном. Справедлива рівновага між загальними інтересами та основоположними правами людини.</p> <p>9. Правомірне позбавлення власності: конвенційні вимоги та судова практика.</p> <p>10. Типові порушення права на свободу об'єднань і права мирно володіти майном у рішеннях Суду щодо України.</p>		<p>ресурс]. – Режим доступу: http://www.minjust.gov.ua/0/24530</p> <p>3. Буроменський М. Право на свободу асоціації та на проведення мирних зборів / М. Буроменський // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О.Л. Жуковської. – К.: ВПОЛ, 2004. – С.621-626.</p> <p>4. 19. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с.</p>	<p>відповідності законодавства України щодо свободи зібрань висновкам Суду у цій справі.</p>	
восьмий	<p>Тема 9 «Практика застосування Європейським судом з прав людини інших статей Конвенції про захист прав людини і</p>	самостійна	<p>1. Перший протокол від 20 березня 1952 р. до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року</p>	<p>1. Проаналізуйте ухвалу про прийнятність у справі «Babenko v. Ukraine» від 04.05.1999 р. та рішення Суду у справі «Kovach v. Ukraine». У якому випадку скарга</p>	На модуль

<p><i>основоположних свобод та протоколів до неї»</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Право на вільні вибори у практиці Суду. Вимоги до проведення виборів.</i> 2. <i>Загальна характеристика практики застосування Судом матеріальних норм протоколів до Конвенції.</i> 3. <i>Заборона рабства та примусової праці у практиці Європейського суду з прав людини.</i> 4. <i>Поняття рабства та примусової праці</i> 5. <i>Гарантії ст. 4 Конвенції</i> 6. <i>Позитивні обов'язки держави, згідно зі ст. 4 Конвенції</i> 7. <i>Зміст принципу «жодного покарання без закону» у практиці Суду</i> 8. <i>Сфера дії та межі ст. 7 Конвенції</i> 9. <i>Обов'язки держави згідно зі ст. 7 Конвенції</i> 10. <i>Поняття шлюбу у практиці Суду;</i> 11. <i>Сфера дії та межі ст. 12 Конвенції</i> 		<ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Рішення Суду щодо України по ст. 3 Протоколу №1 до Конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minjust.gov.ua/0/19624; http://www.uazakon.com/document/fpart23/idx23187.htm</i> 3. <i>Ухвала Суду про прийнятність у справі «Babenko v. Ukraine» від 04.09.1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.kiev.ua/hr/case/ua/ua13.html</i> 4. <i>19. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посібн. – К. : Алерта, 2016. – 413 с.5.</i> 5. <i>Манукян В.И. Европейский суд по правам человека: право, прецеденты, комментарии: науч.-практ. пособие / В.И. Манукян. – К.: Истина, 2006. – С. 277-271.</i> 	<p><i>на несправедливість виборів до законодавчого органу вважається прийнятною з позицій Конвенції?</i></p>	
--	--	---	--	--